

VERBORGEN SCHATTEN

Dat de Bijbel een rijk boek vol wijsheid is, zal je niet onbekend in de oren klinken. Maar erachter komen hóé rijk die eeuwenoude geschriften precies zijn, dat blijft een levenslange ontdekkingstocht. Met hun boek *Schatgraven in Genesis 1-3* onthullen Klaas de Jong en Julia Blum een aantal van deze rijkdommen.

Schatgraven is een bijzonder boek. Feitelijk zijn het twee boeken ineen. Het eerste deel is van de hand van De Jong. Hij neemt je passage voor passage mee door de eerste drie hoofdstukken van de Bijbel. Daarbij gebruikt hij een keur aan Bijbelvertalingen, en deinst er niet voor terug ook zijn eigen vertaling te geven. Dit alles met het doel om heel nauwkeurig de tekst te doorlopen en zo verborgen juweeltjes op te graven die je bij een gewone lezing wellicht over het hoofd ziet. Eén zo'n juweeltje is bijvoorbeeld dat de boom van kennis van goed en kwaad een fysiek symbool was van God als rechter (want God kent als geen ander het verschil tussen goed en kwaad).

De bijdrage van De Jong is bedoeld om te gebruiken bij Bijbelkringen. Zijn deel bestaat uit 22 korte hoofdstukjes met aan het eind een suggestie voor een lied en een viertal discussievragen. Niet elke vraag zal iedereen even sterk aanspreken, maar dat is normaal bij dit soort boekjes. Heel anders van opzet is het kortere, tweede deel van Blum. Zij legt als Messiasbelijdende jodin de focus op de Hebreeuwse woorden, en laat zien wat er in de vertaling verloren gaat. Deze hoofdstukken hebben geen gespreksvragen, maar De Jong wijst er in zijn deel wel naar vooruit.

Blum citeert met enige regelmaat de commentaren van joodse rabbijnen. In de rabbijnse traditie wordt er over elk woord, en zelfs elke letter, nagedacht en gedebatteerd. Hierdoor krijg je als Nederlandse lezer soms het idee dat de tekst wordt overvraagd, met name wanneer er verklaringen worden aangedragen aan de hand van de getalswaarde van letters. Zo komen er wel typisch joodse inzichten mee in de tekst.

Doordat twee boeken van verschillende auteurs in één band over dezelfde drie Bijbelhoofdstukken gaan, ontcom je er niet aan dat er zaken in zitten die meerdere keren worden genoemd. Zo staan beide auteurs bijvoorbeeld stil bij de relatie die er is tussen de woorden 'mens', 'bloed' en 'aardbodem'. Een relatie die je in het Nederlands niet zult herkennen, maar die in het Hebreeuws overduidelijk is: dat zijn respectievelijk de woorden 'adam' (אָדָם), 'dam' (דָם) en 'adama' (אֲדָמָה).

Met name in de bijdrage van Blum komen veel Hebreeuwse woorden voor. Helaas is het soms behoorlijk misgegaan met de opmaak. Hebreeuws schrijf je namelijk van rechts naar links, maar in veel gevallen staan de Hebreeuwse woorden achterstevoren gespeld. Voor de lezer die geen Hebreeuws kent zal dat niet opvallen, maar het kan storend zijn voor wie met een woordstudie dieper de tekst in wil duiken. Van een vergelijkbare orde is dat de nummering van de eindnoten van het eerste deel niet oploopt maar heen-en-weer springt. Dit geeft *Schatgraven* een wat rommelig karakter, maar doet niets af aan de inhoud van dit boekje. **w**

• WEET MEER:

Klaas de Jong en Julia Blum, *Schatgraven in Genesis 1-3*, uitgeverij Toetssteen, 2020, 184 pagina's, ISBN 9789492818133, €14,95.